

Formulář pro uplatnění připomínek, stanovisek a názorů

NÁZEV NÁVRHU ROZHODNUTÍ KE KONZULTACI:

Návrh opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/5/XX.2012-Y, trhu č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací (dále také jen „návrh analýzy“)

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE DOTČENÝCH SUBJEKTŮ:

Obchodní firma, IČ:

České Radiokomunikace a.s., IČ 24738875
GTS Czech s.r.o., IČ 28492170
T-Mobile Czech Republic a.s., IČ 649 49 681
T-Systems Czech Republic a.s., IČ 61059382
Vodafone Czech Republic a.s., IČ 25788001

Kontaktní osoba (vč. telefonního čísla a adresy elektronické pošty):

Ing. Jaroslav Vopalecký, +420 242 417 125, j.vopalecky@radiokomunikace.cz
Mgr. Jan Huňka, +420 602 345 824, jan.hunka@gtsce.com
Ing. Jakub Lodr, +420 603 601 173, jakub.lodr@t-mobile.cz
Ing. Martin Klocperk, +420 603 400 800, martin.klocperk@t-systems.cz
JUDr. Ing. Martin Orgoník, +420 777 177 782, martin.orgonik@vodafone.com

DŮVĚRNOST POSKYTNUTÝCH INFORMACÍ:

Český telekomunikační úřad bude považovat zde poskytnuté informace za důvěrné, pouze pokud je dotčený subjekt označí jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství.

Český telekomunikační úřad si vyhrazuje právo použít poskytnuté údaje, s výjimkou údajů označených jako důvěrné nebo jako obchodní tajemství, a tyto údaje též uveřejnit podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě.

Datum: 29. 3. 2012

Jméno, příjmení, funkce oprávněných osob:

Jaroslav Vopalecký, Útvar legislativy a regulovaných tel. činností, České Radiokomunikace a.s.

Pavel Henke, Ředitel úseku regulace a propojování, GTS Czech s.r.o.

Alice Selby, Senior Head of Regulatory Affairs, T-Mobile Czech Republic a.s.

Martin Klocperk, Business Development Director, T-Systems Czech Republic a.s.

Richard Stonavský, Director Regulatory and External Affairs, Vodafone Czech Republic a.s.

Podpisy oprávněných osob se nacházejí na originálu dokumentu doručeného v listinné podobě*)

*) V případě zaslání tohoto formuláře elektronickou poštou nutno podepsat příslušnou datovou zprávu zaručeným elektronickým podpisem

I. PŘIPOMÍNKY K JEDNOTLIVÝM ČÁSTEM/USTANOVENÍM NÁVRHU OPATŘENÍ:

Neuplatňujeme.

II. STANOVISKA A NÁZORY K NÁVRHU OPATŘENÍ:

Společnosti České Radiokomunikace a.s., GTS Czech s.r.o., T-Mobile Czech Republic a.s., T-Systems Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. by rády nad rámec konkrétních připomínek zasílaných jednotlivými subjekty na Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) ve veřejné konzultaci k analýze trhu č. 5 upozornily na skutečnost, že **předmětný trh dlouhodobě trpí nízkou úrovní konkurence způsobenou vytlačováním alternativních poskytovatelů připojení xDSL.**

Tento trend je zcela zřetelný při sledování dlouhodobého vývoje. Dle našeho názoru došlo v minulosti na předmětném trhu k uplatnění monopolních strategií ze strany společnosti Telefónica, jež vedly k absolutní minimalizaci podílu alternativních operátorů v počtu přípojek xDSL. **Podíl alternativních operátorů využívajících síť incumbenta na trhu č. 5 se snížil z 39 % v roce 2003¹ na necelých 9% v roce 2010.** Tento trend dále pokračuje i přes velkou snahu alternativních operátorů na tomto trhu své služby poskytovat.

Společnost Telefónica omezuje alternativní poskytovatele připojení xDSL na tomto trhu tím, že jako incumbent je *de facto* sama tvůrcem velkoobchodní ceny. Bez cenové regulace proto může velkoobchodní cenu stanovit autonomně dle svého uvážení. V důsledku navrhovaného odstranění povinnosti nediskriminace však společnost Telefónica může v podstatě legálně přistoupit ještě k mnohem účinnějším, tzv. vylučovacím praktikám, zejm. uplatňování rozdílných technických a finančních podmínek při samozásobení a pro velkoobchodní odběratele, příp. rozdílných podmínek pro různé velkoobchodní odběratele. Doposud docházelo ze strany společnosti Telefónica k (nelegální) necenové diskriminaci, a to zejména v procesu změny poskytovatele služby. Na četné stížnosti zákazníků i operátorů, ke kterým zákazníci přecházeli, reagoval ČTÚ² novelizací všeobecného oprávnění (viz níže). Dovolujeme si připomenout, že ČTÚ nemá nástroj, jak necenovou diskriminaci kontrolovat, protože v minulé tržní analýze neuložil společnosti Telefónica povinnost reportingu specifických KPIs. Vzhledem k tomu, že podobný problém necenové diskriminace ze strany incumbenta je poměrně častý jev i v jiných zemích, zvažuje evropské sdružení regulátorů BEREC zavedení takovýchto KPIs.³

Velkoobchodní odběratelé společnosti Telefónica dlouhodobě kritizují, že rozdíl mezi maloobchodní a velkoobchodní cenou xDSL je minimální a neumožňuje efektivní působení soutěžitelů na tomto trhu. Důsledkem takového postupu je tzv. *margin squeeze* neboli delikt stlačování marží. Tento soutěžně-právní delikt je v současné době vyšetřován Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném po ingerenci soudu. Zahájení řízení v soutěžně-právních věcech je

¹ Ukazatel představuje podíl maloobchodních služeb poskytovaných alternativními poskytovateli a incumbentem na infrastruktuře incumbenta. Zdroj: návrh analýzy, str. 87 a Analýza trhu č. 12 - velkoobchodního širokopásmového přístupu v sítích el. komunikací ze dne 24. srpna 2006, str. 25, dostupné dne 26.3.2012 na adrese:

http://www.ctu.cz/1/download/Analzy%20relevantnich%20trhu/OOP_A_12_08_2006_35.pdf

² Srov. odůvodnění všeobecného oprávnění č. VO-S/1/01.2012-2

³ Více viz konzultace BEREC o nediskriminaci „Přezkum společných pozic k velkoobchodnímu zpřístupnění účastnického vedení, velkoobchodnímu širokopásmovému přístupu a velkoobchodnímu pronájmu linek“ dostupného dne 26.3.2012 na adrese http://erg.eu.int/doc/2012/BoR12-10_BEREC_consultation_ND_final.pdf

pravidelně příznakem toho, že soutěžní úřad je z dostupných informací přesvědčen o spáchání deliktu.

Reálné ohrožení monopolu při poskytování přístupu k internetu mohou představovat substituční statky (i z jiných trhů), ke kterým se uživatelé přiklonili zejména s ohledem na neustálé udržování ceny na monopolním maximu. ČTÚ zohledňuje tento konkurenční tlak a označuje jej jako „nepřímý vliv“ maloobchodního trhu na trh velkoobchodní. Pomocí tohoto nového konceptu „nepřímých vlivů“ chce ČTÚ obhájit, že společnost Telefónica bude ve svém jednání na velkoobchodním trhu disciplinována natolik, že se nebude chovat nezávisle.

Koncept „nepřímých vlivů“ však není z několika důvodů použitelný v České republice. Především konkurence na maloobchodním trhu bude disciplinovat společnost Telefónica na velkoobchodním trhu pouze za podmínky, že dominantní operátor bude pociťovat silný konkurenční tlak na maloobchodním trhu a zároveň se bude chovat v souladu s principy soutěžního práva. **Ani jedna z těchto podmínek není dle našeho názoru dostatečně naplněna, neboť tržní výsledky (cena a rychlost připojení, rostoucí ziskovost incumbenta apod.) indikují podle mezinárodních srovnání ne příliš rozvinutou hospodářskou soutěž na tomto trhu. S ohledem na výši velkoobchodních cen na trhu č. 4 a trhu č. 5 (vzhledem k maloobchodním cenám) balancuje společnost Telefónica zcela jednoznačně „na hraně“ soutěžního práva.**

Vrátíme-li se zpět k maloobchodnímu trhu širokopásmového připojení k internetu, z chování společnosti Telefónica dovozujeme, že společnost Telefónica pociťuje pouze mírný tržní tlak ze strany WiFi poskytovatelů připojení, a to ze dvou důvodů:

- 1) Tržní síla WiFi poskytovatelů je minimální. Společnost Telefónica si ověřila, že takto malé poskytovatele může převzít s minimálními obtížemi⁴ (ať již formálními nebo finančními) a fakticky tak pokračovat v jejich činnosti⁵ nebo ji ukončit. S ohledem na velikost těchto společností nejsou alternativní poskytovatelé schopni reagovat např. na krátkodobé podnákladové ceny, které by pravděpodobně vedly k ukončení činnosti alternativního konkurenta a k následnému opětovnému zvýšení ceny na trhu. Vzhledem ke skutečnosti, že i případní další alternativní hráči budou vystaveni riziku krátkodobých podnákladových cen, bude jejich motivace znovu vstoupit na takovýto trh minimální.
- 2) Druhým důvodem, proč tržní tlak ze strany WiFi operátorů je velice limitovaný, je skutečnost, že technologie připojení WiFi s sebou přináší mnohá praktická omezení. Není vhodná pro všechny spotřebitele ani není využitelná ve všech oblastech, a to kvůli dosahu, podmíněnosti počasím, vzájemnému rušení jednotlivých signálů, negarantovatelnosti úrovně služby apod.). Technologie připojení prostřednictvím WiFi je nyní běžně využívána pro připojení domácností, ale její význam pro firemní zákazníky je minimální a pravděpodobnost, že tato technologie má potenciál pro další rozvoj, není v současné době vysoká.

⁴ Více viz „Telefónica skupuje poskytovatele a buduje obří Wi-Fi síť“ (Mobilmania.cz) ze dne 10.11.2011 dostupné dne 26.3.2012 na <http://www.mobilmania.cz/bleskovky/telefonica-skupuje-poskytovatele-a-buduje-obri-wi-fi-sit/sc-4-a-1317716/default.aspx>

⁵ Převzaté WiFi poskytovatele sdružuje Telefónica ve společnosti Internethome s.r.o.

V souvislosti s těmito omezeními WiFi technologie je potřeba zdůraznit, že WiFi má ze současně využívaných technologií nejmenší předpoklady, aby alespoň většinou splňovala parametry rozvoje broadbandu na území ČR, resp. EU, stanovené v dokumentech Digitální Česko a Digital Agenda.⁶

Kromě poskytovatelů WiFi připojení je nutné zohlednit i ostatní konkurenty na tomto trhu. Dominantního hráče cenově disciplinuje významný konkurent, společnost UPC Česká republika, s.r.o. Ta však působí pouze ve vybraných městech, a to pouze v jejich částech, a její kabelové připojení je využíváno takřka výhradně domácnostmi v husté zástavbě (podíl CATV v segmentu firem je podle návrhu analýzy pouze 2%).

Z uvedených informací dovozujeme, že odstranění regulace při současné situaci na trhu jednoznačně umožní společnosti Telefónica pokračovat v trendu omezování konkurence v tržním segmentu pevného připojení prostřednictvím technologie xDSL. Obáváme se, že ČTÚ nepředvídá, jaké mohou nastat situace v případě navržené deregulace trhu č. 5:

- **Alternativní poskytovatelé xDSL budou z dlouhodobého pohledu motivováni opustit trh**, protože kromě referenční velkoobchodní nabídky společnosti Telefónica neexistuje žádná jiná nabídka (nebo kombinace nabídek), pomocí které by mohli alternativní celorepublikoví poskytovatelé sestavit maloobchodní produkt pro celé území ČR.
- V důsledku situace předvídané v předcházejícím bodě dojde k tomu, že **část spotřebitelů již nebude mít na výběr mezi poskytovateli internetového připojení**, neboť se mohou nacházet na území (v části města), kde s výjimkou společnosti Telefónica jiný poskytovatel nepůsobí a realizace WiFi připojení není možná (např. kvůli poloze domu, který není v dosahu nejbližšího WiFi vysílače, nebo kvůli přílišnému rušení signálů především v centrech měst), příp. nebude kvalita/spolehlivost/rychlost připojení prostřednictvím WiFi dostatečná pro potřeby uživatelů.
- V konkrétních případech soutěžení o zakázky s více přípojkami DSL, které pokrývají jak regulované, tak neregulované území, **bude společnost Telefónica oprávněna provádět cenovou diskriminaci** (nabídnout koncovému uživateli nižší cenu než velkoobchodnímu partnerovi) a nápravné opatření cenové „nediskriminace“ se uplatní pouze na DSL přípojky umístěné v neregulovaných oblastech.

Domníváme se proto, že reálný dopad deregulace na části území bude téměř stejný jako v případě úplné deregulace trhu č. 5.

Jsme pevně přesvědčeni, že neexistuje tržní mechanismus, který by v případě uvolnění regulace společnost Telefónica motivoval k dodržování nápravných opatření na obou geografických segmentech. Naopak, přirozená tržní motivace společnosti Telefónica k maximalizaci dlouhodobého zisku povede k nedodržování nápravných opatření, jako je např. cenová nediskriminace, povinnost

⁶ Více viz Státní politika v elektronických komunikacích - Digitální Česko, str. 4, dostupné dne 26.3.2012 na <http://download.mpo.cz/get/43273/48548/573486/priloha001.pdf> a Sdělení komise – Digitální agenda pro Evropu COM(2010) 245 final/2, dostupné dne 26.3.2012 na [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0245R(01):EN:NOT):

poskytovat rovnocenné podmínky svým zákazníkům a zákazníkům alternativních operátorů využívající síť Telefónica, povinnost uveřejnit referenční nabídku atd.

Dle našeho názoru je zřejmé, že společnost Telefónica bude dodržovat pouze minimum uložených povinností. Pro ilustraci lze poukázat např. reakci společnosti Telefónica na úpravu všeobecného oprávnění zveřejněného v Telekomunikačním věstníku 02/2012 dne 3. února 2012, podle kterého měla společnost Telefónica sdělovat zákazníkům identifikátory potřebné pro změnu poskytovatele xDSL. (Společnost Telefónica změnila způsob vytváření identifikátorů tak, aby se na ni povinnosti ze všeobecného oprávnění nevztahovala)⁷.

Z výše uvedených důvodů jsme přesvědčeni, že Český telekomunikační úřad **navrženou regulací nepodporuje účinnou hospodářskou soutěž, ze které by mohli mít prospěch čeští spotřebitelé a firmy.**

⁷ Všeobecné oprávnění ukládá všem operátorům, aby aktivně předali spotřebitelům jakýkoliv identifikátor potřebný pro změnu poskytovatele, a to ihned po vytvoření takového identifikátoru. To zásadním způsobem ulehčuje přístup spotřebitelů k takovému identifikátoru a umožňuje, aby spotřebitel svého poskytovatele změnil. V případě xDSL je tímto identifikátorem SN číslo neboli SPID. Společnost Telefónica přejmenovala tento identifikátor a doplnila jej o několik číslic, které se generují až v okamžiku žádosti o změnu poskytovatele služby. Společnost Telefónica se tak vyhnula povinnosti tyto čísla zákazníkům aktivně předávat před žádostí o změnu služby. Tato nová čísla připojená k SN číslu nejsou z velkoobchodního pohledu potřebná. Podstatné je také to, že Telefónica podmiňuje předání SN čísla fyzickým doručením, které v praxi způsobuje překážky pro změnu poskytovatele služby.